

NOVĂŢEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XI, Numărul 122 ❖ Joi, 27 Iulie 2023 ❖ ISSN 2392 - 6961

ACTUALITATEA NOVĂŢEANĂ

24 localități din județul Gorj vor avea rețea modernă de gaze naturale. Investițiile vor fi finanțate prin Programul Național Anghel Saligny, coordonat de Ministerul Dezvoltării.

Între localitățile ce urmează a fi racordate la rețeaua de gaze se numără și Orașul Novaci și comunele Benghești-Ciocadia, Crasna și Bumbesti-Pitic.

După cum am scris în numărul trecut al publicației „Novăceanul”, la Novaci au început lucrările de construcție a unei piețe agro-alimentare moderne.

Până la finalizarea lucrărilor de construcție a noii piețe agro-alimentare, Primăria Orașului Novaci le-a amenajat producătorilor agricoli un alt loc pentru vânzarea produselor agricole.

La Novaci, continuă în ritm susținut lucrările de canalizare a orașului. Asemenea lucrări se desfășoară pe străzile Dumbrava, Ocolului, Brezulescu, Gruului, la Hirișești și Pociovaliștea.

Tot în ritm susținut se lucrează și la construcția Centrului de Tineret Pociovaliștea și a Centrului de Creație, Arte și Tradiții Novaci.

De câțiva ani, la Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” Novaci, au loc lucrări de renovare și restaurare a întregului ansamblu bisericesc.

După lucrările de interior, adevărate opere de artă, cele aferente Sfântului lăcaș, scări, Capelă, iluminat, împrejmuire, iată că de câteva zile au fost instalate și noile porți din lemn sculptat de la intrarea în curtea Sfântului lăcaș, operă a talentaților, și nu mă feresc să spun „artiști”, Cristi și Sorin Porumbescu.

Cuvinte de laudă se cuvîntă preoților Ion Coconețu și Valentin Lăcătușu, Primăriei Orașului Novaci și tuturor celor care au sprijinit aceste lucrări care fac din Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” Novaci, o adevărată Catedrală a orașului, așa cum și-au dorit-o înaintașii noștri.

În perioada 16-19 iulie a.c., Ansamblul Folcloric „Nedeia” a participat la o întâlnire internațională de folclor la Dugopolje, Republica Croația.

Acțiunea s-a organizat ca răspuns la vizita făcută la începutul lunii mai a.c., la Novaci, de către o delegație din Croația.

DUMITRU BREZULESCU

Dacă s-ar face o ierarhizare a personalităților care au marcat viața și istoria localității Novaci, cu siguranță primul loc ar fi ocupat de una dintre personalitățile de prim rang ale Gorjului și vremii, ridicat de aici din sătucul care avea să devină, prin strădaniile sale și a celor care i-au urmat, un ținut binecuvântat de Dumnezeu – Dumitru Brezulescu.

S-au împlinit pe 12 iulie 2023, 107 ani de la moartea sa (1916), la nici 37 de ani.

Copilăria și-a petrecut-o în satul natal, după care a urmat cursurile școlii primare la Novaci. După terminarea Școlii Primare la Novaci, s-a înscris la Gimnaziul real înființat de curând la Târgu-Jiu. Terminând gimnaziul, Brezulescu s-a înscris la Liceul Clasic „Traian” din Turnu-Severin, unde, sub îndrumarea unor dascăli de valoare este premiant de onoare al liceului.

În timpul studiilor liceale colaborează la numeroase reviste și gazete: Familia, Cronica, Șezătoarea săteanului, Revista Universitară, Universul, Almanahul tipografic etc., articolele sale fiind deosebit de apreciate. Tot în timpul studiilor liceale ține comunicări și conferințe care culminează cu conferința ținută în sala Ateneului din București, cu titlul: „Privire generală asupra istoriei românilor”, despre care presa vremii spunea că „publicul electrizat a izbucnit în urale nesfârșite și multe inimi au bătut înfiorate de focul patriotismului ce izvoră din cuvintele sale inspirate” (*Drapelul*, din 13 mai 1900).

Terminând liceul, la îndemnul profesorilor săi, dar și potrivit aptitudinilor, se înscrie la Facultatea de Drept București, unde în trei ani și jumătate își dă toate examenele de

licență, fiind proclamat în 1905 licențiat în Drept „Magna cum laude” al Universității bucureștene.

Teza de licență pe care Brezulescu a susținut-o s-a intitulat: „Contribuțiuni la studiul proprietății în devălmășie a munților noștri”, lucrare în 65 de pagini ce a stârnit un interes imens, fiind însoțită de ample elogii în presa vremii, îndeosebi prin Spiru Haret, Nicolae Iorga și alții. Lucrarea este o sinteză a năzuințelor sale de viitor.

Activitatea studentescă a lui Brezulescu la București cunoaște culmi nemaiîntâlnite, între care înființarea Băncii Populare „Gilortul” în 1902 (student fiind în anul al II-lea) ocupă un loc primordial. De altfel, activitatea studentescă a lui Brezulescu a fost închinată în întregime, ca și viața lui, atâta cât a fost, ridicării și propășirii țărânimii române.

Studiile universitare și le desăvârșește prin cei doi ani de doctorat la Facultatea de Drept din Paris, după care se va dedica în întregime ideilor sale din anii studenției. Spuneam mai înainte că activitatea studentescă a lui Brezulescu cunoaște culmi nemaiîntâlnite, între care înființarea Băncii Populare „Gilortul” din Novaci.

Evenimentul se petrece în ziua de 6 ianuarie 1902, zi de Bobotează, după săvârșirea serviciului religios pe malul Gilortului. Elevul de altădată, care vorbise ani în șir la atâtea serbări și adunări pentru trezirea și luminarea satelor, convinge mulțimea să treacă la fapte.

Sub aninii încărcăți de mânia iernii, vorbește țărănilor, arătându-le că ridicarea materială și îmbunătățirea traiului sunt posibile printr-o muncă rațională și prin înlesniri de credit. El le spune țărănilor că din creșterea vitelor, mai ales a oilor care constituie înțeleptă de bază a locuitorilor Novaciului și ai așezărilor din jur, cu fânețele și locurile de pășune obținute prin arendă, din livezile de pomi, mai ales de pruni și în sfârșit din pădurile proprietate moșnenească, s-ar putea trage foloase mult mai mari dacă ar exista la îndemână creditul bancar.

Personalul Direcției Băncii
P. Gîgărtu I. D. Petrescu D. Brezulescu Gr. G. Roibu
S. Simionescu I. I. Băciol G. D. Comănescu I. Bocăi

BOALA ȘI ÎNMORMÂNTAREA LUI DUMITRU BREZULESCU

Cristian GRECOIU

Într-una din călătoriile lui la București, ca parlamentar, în 1916 s-a îmbolnăvit. A căpătat o afecțiune în regiunea ficatului. Neputându-i-se stabili un diagnostic exact la Tg. Jiu, a fost trimis la București, unde a fost văzut de toate somitățile medicale, în frunte cu Toma Ionescu și Danielopol. I-au făcut o serie de punctii, de la axila (subțioara) dreaptă până deasupra ficatului, dar nu s-a putut da de puroi. Slăbea văzând cu ochii. Atunci și-a exprimat dorința să i se aducă apă – acolo, la București -, cu ulciorul de lut, din izvorul de la Novaci, din care a băut de când era copil.

Prietenii i-au împlinit dorința și Brezulescu nu a mai ținut seama de nici un sfat medical: a băut țărânește apă din țurloiu bătrânesc, până a simțit că s-a răcorit. Fiindu-i mai rău, a cerut să-l aducă la Novaci, acasă, între ai săi. L-a însoțit dr. Nicolae Lupu, prieten personal. Imediat ce au sosit la Novaci, au trimis după medicul Nicolae Hasnaș. Acesta l-a găsit într-o stare de mare slăbiciune. Puls mic, filiform, cu accese de febră, de două, trei ori pe zi. Cu glas pe care și-l stăpânea, dar în adânc gâlgâind de jale, Matache Brezulescu spune: – Nu mai puteam sta la București, doctore. Am venit la tine aici. Lupu era cu ochii în lacrimi.

Medicul de la Tg. Jiu, examinându-l din nou, printr-o întâmplare, îi găsește colecția purulentă și, în fața doctorului Lupu, îi face puncția. Dă peste puroi, deasupra ficatului. Neavând instrumente, amână operația și pleacă la oraș și le aducă. La întoarcere era prea târziu. Dumitru Brezulescu nu mai era. Murise, dar cu diagnosticul stabilit la sfârșit. I-au făcut îmbalsămarea și a găsit colecția puroiului tocmai sus, îndărătul ficatului...

Încă de la prânz joi 12 iulie se revărsase la Novaci valuri de lume, tineri și bătrâni, femei și copii din plaiurile Novacilor, de la Polovragi și până la Crasna, și la vale până la Tg. Cărbunești, nu mai vorbesc de alegătorii colegiului III, veniți cu sutele, din tot județul în frunte cu bătrânul deputat țărănesc „Nenea Dincă”, care, deși albit, dar tot falnic ca un vultur, purta jalea mulțimii.

Pe la ceasul 1 sosiră delegațiile din București și Tg. Jiu. Se întruni repede la Bancă Consiliul de Administrație, se alege președinte de onoare dl. ministru I.G. Duca, iar director neobositul avocat I. Dem Petrescu, văr primar al defunctului, care a lucrat toate actele băncii în calitate de avocat al ei, iar la ora 2, în jalea nesfârșitei mulțimi porni de la casa defunctului tristul cortegiu, fără muzică, doar glasul îngeresc al corurilor din toate comunele dimprejurul Novacilor, ducea la cer vestea jalei și tânguirii mulțimii întregi.

În frunte erau duse steagurile bisericilor din tot ținutul Novacilor, apoi nesfârșitul cler din tot plaiul în frunte cu preoții economi Ciocănescu de la Vădeni, Oprișescu de la Pițic și Bardan de la Bălcești, iar în urmă nesfârșitul cler, apoi perina cu decorații purtată de dl. G. Tătărescu, carul cu piramida de coroane tras de 4 boi, dintre care se vedea de la depărtare a familiei regale, consiliului de miniștri, a ministrului Duca, a băncilor populare din țară, a camerei deputaților, din care făcea defunctul parte, a băncilor populare din Gorj, a familiei defunctului și a cumnaților lui, a familiei Dumitrescu-Bumbești, a familiei Gr. Iunian, a dr. Lupu, a clubului liberal din

Gorj, a prefecturii Gorj, a consiliului de administrație a Băncii „Gilortul” din Novaci, înființată și condusă de defunctul, și multe altele; de florărie nu mai vorbesc că era presărată și calea, căci toată lumea venise cu lumânări și multe flori, după care urma carul cu 4 boi al mortului în formă de piramidă trunchiată, iar sus spre vaza mulțimii de la orice depărtare sta coșciugul cu mortul deschis spre vaza generală a mulțimii pentru cea din urmă oară, toate pregătite așa cum nu văzuse și n-are să mai vază jalnicii de azi Novaci.

După car urma familia, Ion D. Petrescu, văr primar al defunctului, socrii defunctului și cumnații, apoi nesfârșitul șireag de prieteni; vom cita familia N.D. Frumușanu, prefectul Gorjului, familia Titulescu, profesor universitar și deputat, familia Sever Pleniceanu, cumnați, familia întregă a d-lui G. Dumitrescu-Bumbești, inspectorul general al băncilor populare socotită casă părintească a defunctului în tot timpul învățământului la Universitate și oricând, Gr. Iunian, dr. Lupu, dr. Hasnaș, N. Carabatescu, Petre Caribolu, familia I.N. Răduțoiu, socotită casă părintească în Novaci a defunctului din copilărie până la majorat, frații Grigorescu din Bengești, învățători, preoți, alegători, toți prietenii nedespărțiți ai defunctului, consiliul de administrație al băncii „Gilortul” de sub președinția defunctului, consiliul de administrație al băncii populare din Bengești în frunte cu președintele ei, Al. Grigorescu, federații la banca „Gilortul”, consiliul comunei Novaci, apoi lumea ca o mare nesfârșită, așa că cortegiul de la ora 2 abia a ajuns la ceasul 5 la cimitirul bisericii Hirișești, unde-i locul îngropării și al părinților defunctului. Energia și stăruințele simpaticului director al prefecturii, dl. I. Georgescu, au făcut ca impozantul cortegiu să-și urmeze în liniște calea lui de 2 kilometri.

Panglicile erau ținute pe dreapta de dl. ministru Duca, Fotin Enescu, directorul general al băncilor populare din țară și dr. N. Lupu, iar pe stânga de Gr. Iunian, N. Carabatescu și Adrian Dumitrescu-Bumbești, apoi urmau delegațiile: județul prin dl. N.D. Frumușanu, prefect și dl. I. Georgescu, director, Camera Deputaților prin dl. T. Frumușanu, vicepreședinte, dl. Gr. Iunian, dr. N. Lupu și Titulescu, deputați, Băncile Populare din țară prin dl. Fotin Enescu, director general și G. Dumitrescu-Bumbești inspector general, Tribunalele și judecătorii prin dl. procuror de secție Caribolu, Primăria Tg. Jiu prin simpaticul nostru primar dl. C. Bălănescu și dl. Pătrășcoiu, ajutor, Federația băncilor din Tg. Jiu prin directorul ei Adrian Dumitrescu-Bumbești, agricultura prin inspectorul agricol și directorul sindicatului agricol dl. N. Carabatescu, negustorimea Tg. Jiului prin d-nii V. Roșca și D. Ghibu de la Banca Cercului Comercial inițiată de defunct, delegații de bănci populare din întreg județul, Consiliul Casei Pădurilor din care făcea parte și defunctul. Regimul general silvic reorganizat în partea esențială a pădurilor munților de defunct. Fiindcă marți în apus de soare fu moartea și joi înmormântarea, timpul fiind scurt, n-au putu veni prietenii din țară, răspândiți ca în vacanță, dar dragostea de care se bucura peste tot se dovedește printr-un teanc mare de vreo opt sute de telegrame.

Cuvântările: dl ministru Duca din

partea guvernului și a sa personală ca colaborator nedespărțit, dl. Fotin Enescu din partea băncilor populare din țară, dl. T. Frumușanu din partea Camerei Deputaților și dl. dr. N. Lupu, dl. Dr. N. Hasnaș, Gh. Tătărescu, Adrian Dumitrescu-Bumbești pentru băncile populare din Gorj, preotul G. Oprișescu din partea consiliului de administrație al băncii „Gilortul”, 2 studenți, universitari ajutați de defunctul și a încheiat dl. Al. Surupăceanu, agronomul băncii

„Gilortul” și colaboratorul defunctului în chestiunile economice, forestiere și de podgorie ale băncii.

La ceasul 5 totul era sfârșit și valurile de lume, triste și tăcute se risipeau pe toate drumurile și la depărtările de unde erau venite.

Al. Grigorescu – consilier administrativ la banca „Gilortul” („Unirea Neamului”, an III, nr.145 din 24 iulie 1916, pag. 2-3.)

DUMITRU BREZULESCU

Bani de împrumut se găseau doar la câțiva cămătari din sat care împrumutau cu 30-120 % pe an și cu garanții de bunuri nemișcătoare ceea ce ducea la neputința țaranului de a mai scăpa de datorii. Întemeind Banca Populară „Gilortul”, Brezulescu nu s-a gândit doar la satisfacerea unor nevoi urgente ale țăranilor. El visa o bancă puternică cu ajutorul căreia să cumpere moșia ce se întindea peste hotarele mai multor sate, moșie pe care s-o distribuie țăranilor lipsiți de pământ.

Din septembrie 1905 până în septembrie 1907, Banca a cumpărat treptat, din fondurile ei, fără a recurge la împrumuturi din afară, aproape trei sferturi din moșia boierească. Întreaga moșie a fost adjudecată prin licitație la Tribunalul Gorj, ultima parte consemnându-se la Administrația Financiară. Odată adjudecată moșia Novaci, avea să se îplinească năzuința cea mai mare a vieții sale: împărțirea și distribuirea de pământ la cei ce nu aveau și tânjeau după el.

Dorința lui Brezulescu era să facă din Novaci o localitate model, dorință realizată numai în parte ca urmare a declanșării primului război mondial și a trecerii sale atât de timpuriu în rândul celor care nu cuvântă.

Lui Brezulescu i se datorește rețeaua de șosele din Novaci, între care Strada Parângului de astăzi, denumită atunci, Bulevardul „Tudor Vladimirescu”, șoseaua paralelă cu bulevardul respectiv, denumită astăzi Strada Dumitru Brezulescu și șoseaua care pleca de la actualul Monument al Eroilor peste râul Gilort, în dreptul Bisericii, astăzi Strada Eroilor. Dar câte realizări nu se leagă de numele lui Brezulescu, câte proiecte în care s-a pus atâta suflet, dar care nu mai există decât în amintirea oamenilor vârstnici, a bătrânilor, auzite și ele de la înaintașii noștri! Mă gândesc unde ar fi fost Novaciul, dacă acest mare om, iubitor al pământului în care s-a zămislit ar mai fi trăit măcar câțiva ani.

Ar fi multe de spus despre Brezulescu. Iată că și acum, după 107 ani de la moarte, numele lui Brezulescu este rostit cu respectul cuvenit de toți novăcenii. Asta înseamnă să lași ceva după tine în viață, atât cât este și nu să treci călător prin ea. În semn de recunoștință, novăcenii, la inițiativa

Băncii Populare „Gilortul”, i-au așezat la 26 iulie 1936 în parcul din fața Băncii un bust, turnat în bronz, operă a sculptorului Ion Jalea. La dezvelire a participat și fostul Prim-Ministru Gheorghe Tătărescu. Din păcate, după instaurarea regimului comunist, Banca Populară „Gilortul” a

fost desființată, iar bustul lui Brezulescu înlăturat și ascuns în beciurile securității de unde i s-a pierdut urma.

Lăudabil faptul că Primăria Orașului Novaci, în frunte cu Primarul orașului, dr. ing. Dumitru Leuștean, au

luat inițiativa instalării unui nou bust al lui Brezulescu în părculețul din fața fostei Bănci Populare „Gilortul” și inaugurarea părculețului (complet modernizat) care poartă numele marii personalități novăcene, la 30 aprilie 2023.

Voi încheia aceste însemnări despre Dumitru Brezulescu, cu cuvintele gorjeanului V. Uscătescu, apărute într-o publicație gorjeană, la câteva zile după moartea sa: „Să-l preamărim în gând și să-l urmărim în fapte! Viața lui să fie o pildă pentru cei de astăzi și un stimulent de luptă pentru cei care vor să pună o piatră la temelia consolidării Neamului Românesc”.

TRICOLORUL ROMÂNIEI

În istoria civilizației umane simbolurile au ocupat un loc aparte, cu atât mai mult cele național-statale. Drapelul, ca simbol, reprezintă, alături de stemă, sigiliu și imn, un însemn național de importanță deosebită, al identității unei națiuni.

Tricolorul românesc – roșu, galben și albastru – a apărut și s-a afirmat ca steag național în primele decenii ale secolului al XIX-lea, având o origine populară, românească, iar culorile sale sunt rezultatul unei opțiuni ce vine din vremuri îndepărtate. Conform științei heraldice, semnificația celor trei culori este următoarea:

Roșu este simbolul măririi, al bravurii, îndrăzelii și generozității. Este

o dovadă de mare distincție și de aceea făcea parte din componența stemelor princiare, iar pentru alte categorii sociale se purta numai cu aprobarea superiorului. Simbolizează, de asemenea, sângele vărsat în lupte, puterea de viață și energia strămoșească.

Galben (sau aur) este simbolul măririi, al forței, bogăției și purității. Dar el reprezintă și holdele aurii de grâu din timpul verii.

Albastru (sau azur) reprezintă aerul, cel mai nobil element după foc, și simbolizează blândețea, frumusețea, noblețea și buna credință. El amintește și de legea noastră creștinească.

Tricolorul românesc – roșu, galben și albastru – se constituie astfel într-un arc peste timp, într-un curcubeu al unității și sufletului românesc.

Drapelul a fost, este și nu va înceta să fie simbolul românismului și al României Mari. El reprezintă Unitatea, Independența și Tăria românilor alături de istoria, limba și credința lor. Pentru toate acestea Tricolorului trebuie să i se acorde onorul permanent și să fie păstrat cu sfințenie.

Ion C. DUȚĂ

DRAGOSTEA DE ȚARĂ

Ce-i dragostea de țară, de neam?

E flacăra care arde veșnic întreținută de flacăra sângelui din șanțuri lăsat de eroi spre pomenire, e bocetul mamei pentru fiii care vin la geamul casei ei doar în vis, e zâmbetul cerului albastru care se așterne peste munții tăi, peste câmpiile tale. Peste izvoare ce țâșnesc din cer să-ți dea viață și lumină.

E inima ta!

ION FLOREA

BINECUVÂNTARE

*Luna-naintează printre despăcăturile de piatră.
Mestecenii se dezghioacă albi, din bitumul nopții
S-aude mersul perfid al ursului lihnit
Și negura montană cu miros de toamnă
Coboară ca un vultur enorm, extenuat de zbor
Peste vestigiile unei cetăți străvechi
Prin care bântuie vecerniile de rășină
Când străbunii de dincolo de vreme
Binecuvântă pâinea noastră coborând din TRICOLOR.*

TĂRII

*Am atâtea amintiri
Încrustate-n trunchii de goruni,
Mi-au trecut atâtea zboruri
Peste creștet de lăstuni!
Am atâtea zâmbete și doruri
Și știu cui le datorez:
Țării cu amurguri sprâncenate
În care mă bucur și crez.*

POEMELE

*Picioarele încercând s-o ia
Unul înaintea celuilalt
Ne poartă spre locuri neștiute,*

*spre depărtări
nebănuite.*

*Ele ne zoresc spre alte meleaguri.
România precurată are-atâtea șesuri,
Atâtea piscuri de Carpați cu-oseminte dace
Încât întinderea lor este prea de-ajuns.
Deasupra tuturor însă conștiințele
noastre rămână
treze.*

*Mai sunt dureri de-nfrânt, amintiri
Amare de uitat.
Poemele pe care le scriem adesea-n iureșul muncii
Trebuie să se potrivească la-nălțime cu
Menirea nemuritoare-a focului,
Să demaște ce-i de demascat,
Să cânte ce-i de cântat,
Răsăritul lor ca și bătaia inimilor noastre
Să se integreze în drapele.*

ELEVII LICEULUI TEORETIC NOVACI VOR REPREZENTA JUDEȚUL GORJ LA FAZA NAȚIONALĂ A CONCURSULUI "CDIdei în cărți"

Cea de-a VIII-a ediție județeană a Festivalului-concurs „CDIdei în cărți” și-a desemnat câștigătorii! Elevii Liceului Teoretic Novaci ne-au reprezentat cu succes, iar rezultatele sunt remarcabile:

Locul I și calificare la etapa națională - macheta obiectului reprezentativ, limba și literatura română, „Moromeții” de Marin Preda (prof. coord. Firu Iuliana; elevi participanți clasa a IX-a B: Picu Gabriela, Pirtea Alexandra, Popescu Bianca);

Locul II - macheta obiectului reprezentativ, limba franceză, „La vie invisible d'Addie LaRue” de V. E. Schwab (prof. coord. Giugiulan Iulia; elevi participanți clasa a IX-a C: Albici Anastasia, Petrosescu Alessia, Șarpe Daria);

Locul III - macheta obiectului reprezentativ, limba franceză, „Nos étoiles contraires”, John Green (prof. coord. Giugiulan Iulia; elevi participanți clasa a IX-a A: Stanciu Elena-Paraschiva, Popescu Adrian, Iordache Denis);

Locul II - booktrailer, limba română, „Catastrofa” de Liviu Rebreanu (prof. coord. Firu Iuliana; elevi participanți clasa a IX-a A: Bocii Mario, Mezdrea Gabriel, Simionescu Dumitru);

Locul II - booktrailer, limba franceză, „Chez les tziganes” de Mircea Eliade (prof. coord. Tomescu Oana; elevi participanți clasa a IX-a B: Dura Georgiana, Folcuț Alisia, Găină Dragoș).

Toți participanții au avut prezentări calitative și au pus în produsele muncii de echipă creativitate și, deopotrivă, originalitate. Au dovedit prin această participare dragostea pentru lectură, respectul pentru cultură și preocuparea pentru propria educație, îmbinate armonios cu aptitudinile și competențele practice și digitale.

Trebuie amintit faptul că la etapa locală a acestui festival-concurs liceul a fost reprezentat de 8 echipaje, 5 calificându-se la etapa județeană, toate întorcându-se cu premii. Felicitări tuturor!

Mult succes echipajului care va reprezenta județul la etapa națională!

Prof. Alina Ramona ȚICU, Director Liceul Teoretic Novaci

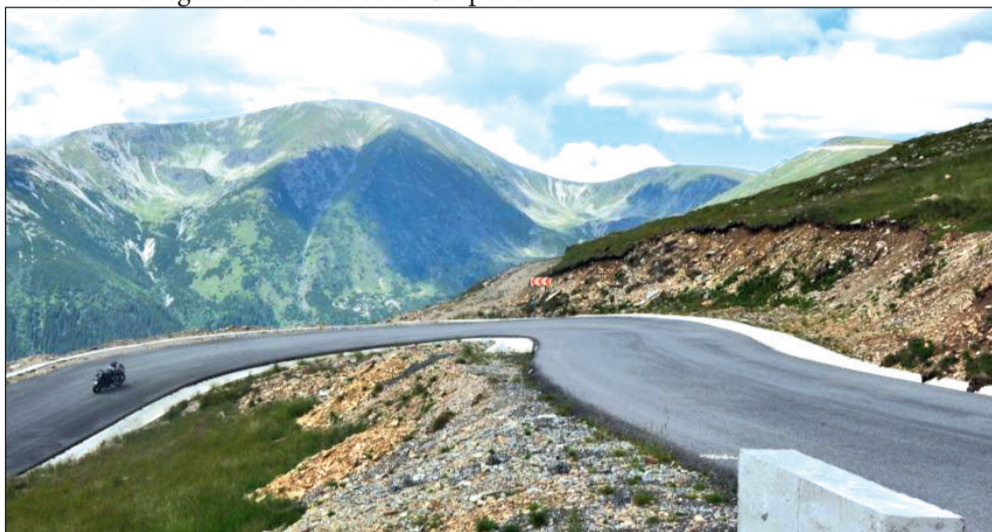
VĂD

*Văd pădurile și munții
Strânși în scară ca sub apă
Frumusețea lor pătrunde
Și îmi scapără sub pleoapă.
Văd izvoarele cu luna
Peste unde zbuciumată
Cum coboară doritoare
De câmpia-ndepărtată.
Văd păstorul sus pe culme
Așteptându-și mândrușița
În cavatul dus la gură
Fluierându-și Miorița.
Văd Coloana lui Brâncuși
Lângă Jiul plin de fapte bune
Și pe Tudor cu drapelul
Desfăcut a cânt și bine.*

ROMÂNIA – SPAȚIUL ÎN CARE POPORUL TREBUIE SĂ AIBĂ UN IDEAL NAȚIONAL

România de astăzi se află pe vastul teritoriu al Daciei, pământ românesc de o rară frumusețe și bogăție.

Munții au determinat delimitarea celor trei țări românești: Muntenia, formată de-a lungul Carpaților Meridionali, Moldova de-a lungul Carpaților Răsăriteni, Ardealul încheșat înăuntrul arcului Carpatic.

În sud, Dunărea, granița de sud a patriei noastre, obstacol în calea poștei năvălitorilor.

Dumnezeu ne-a dăruit o țară frumoasă și bogată, fiind mereu râvnită de cei lacomi care s-au năpustit asupra noastră cu gândul de a ne secătui bogățiile.

Trebuie să fim mândri că aparținem unei țări la care au râvnit mereu străinii de-a lungul istoriei și la care râvnesc și astăzi. Să fim mândri de România toți cei care trăim aici, să o purtați în suflete toți cei care trăiți în țări mai frumoase, mai bogate, unele ridicate cu mâinile voastre.

Astăzi, bogățiile Țării sunt râvnite de mulți care au interese în acest spațiu, care ne-ar vrea să dispărem ca stat și ca popor.

În asemenea momente, poporul român trebuie să fie mai unit, să aibă un IDEAL NAȚIONAL după care să ne călăuzim. Din păcate, scena politică românească este divizată și ocupată de oameni cu tot felul de încrengături, care urmăresc mai mult interesele personale.

Am văzut cu toții ce se întâmplă în Centrele de bătrâni și copii, cum se prefac guvernării precum că nu pot da jos pensiile speciale, cum cresc impozitele și taxele, prețurile, dezastrul moral și educațional din societatea românească. Mi se pare incredibil faptul să intri la liceu cu medie sub nota de trecere în alt an școlar. Ce fel de oameni pregătim pentru ziua de mâine? Aceștia sunt cei care vor conduce România de mâine? Asta înseamnă degradarea societății românești.

Este timpul să ne trezim, să privim lucrurile în față, altfel ne vor juca mereu în picioare alții. Să ne trezim și să ne aplecăm cu mintea și cu sufletul asupra noastră, a istoriei noastre atât de încercată, pentru salvarea noastră ca neam, a trecerii pe o altă orbită în care omul, românul, să fie în centrul atenției și nu interesele care domină astăzi societatea românească.

Constantin DĂRVĂREANU

Lucia Silvia PODEANU

SATE PUSTII

*Nu mai cântă nicio frunză,
Nu mai mișcă nici un ram
Într-un sat de pe costișă
Casele nu-și au alean.*

*Le-au plecat stăpâni departe,
Peste țări și peste mări
Doar o babă-în tot satul,
Stăpână peste dureri.*

*Și se duce fără gânduri
Din ogradă în ogradă
Și-ar dori măcar o dată
Satul plin din nou să-l vadă.*

*Dar doar câinii și vițeii
Se țin droaie după ea
Și nu are cum să strige.
N-o aude nimenea.*

*„Arde-i-ar focul pe domni
Care-au dat așa porunci
Să rămână toată casa
Fără oameni, fără prunci!”*

*Și, într-un târziu, în noapte,
Când se culcă, în sfârșit:
„Sănătoși aduni-i, Doamne!”,
Baba se roagă șoptit.*

ÎN CĂUTAREA LOCULUI COPILĂRIEI

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

În ceas de seară, așezat pe o lespede mare din Plăieț, caut locul copilăriei mele. Gândurile se succed cu repeziciune, astfel încât nu mai am armonie în ele. Prin valurile vremii apar părinții mei, sora Lenuța, frățiu Ion, bunica Veta, unchiul Dogaru, vărul Constantin și mulți, mulți alții. Aș vrea să spun ceva, dar nu îndrăznesc. Atunci ei erau oameni mari, iar eu eram un copil. Și totuși aș întreba ceva: unde este locul copilăriei mele? Nu-mi răspunde nimeni, pentru că imaginea este de multă vreme ștersă. Acei ce știau au trecut în lumea de dincolo, iar eu am rămas aici.

Mi-o amintesc pe mama, care era tot timpul ocupată cu vacile, cu oile, cu porci și găinile. Iarna se ocupa cu războiul de țesut, însă prima grijă a ei era să fiu hrănit cum trebuie, să particip și eu la adunatul fânului sau să mă duc cu oile pe plai. Ascultam primăvara cântecul mierlei, al cucului și al puzezei. Vedeam cocorii, berzele și rândunelele.

Tata era mai rezervat față de mine. Aceasta pentru că rămăsese de pe la 12 ani orfan de ambii părinți. Era o fotografie de prin 1912, în care tata și un văr de-al nostru din Poiana Sibiului erau la Hora din Poiana Sibiului. Tatăl lui a fost în Dobrogea când au ars ciobanii cu toată turma. La puțin timp s-a prăpădit mama lui, adică bunica mea, lăsând în urmă 4 copii, pe care i-au luat rudele. De aceea tata așia doar un zâmbet, însă nu îmi aduc aminte să fi răs vreodată.

Sora mea, Lenuța, s-a măritat când eu avem vreo 11 ani. Îmi aduc aminte că au venit vreo 5-6 pețitori, care-l întrebau pe tata pe șleau: Ce-i da-i fetei? Nunta ei a fost ca în povești, iar eu am rămas singur la părinți. Ai mei se tot ciorovăiau când sora mea a terminat clasa a șaptea, în sensul că s-ar putea să meargă la Școala Normală din Târgu Jiu, de unde ieșeau învățător, dar totul a eșuat. A trăit până la 88 de ani, din care aproape 55 de ani la munte cu vitele.

Bunica mea avea un glas duios și nu se răstăea la nimeni. De la ea am învățat că totul se desfășoară după un fel de plan. Pe când eram la școală, vreo 4-5 ani a venit să-mi țină calea de la răscruce, pentru că drumul era greu și pe atunci nu prea erau case pe acolo. Și astăzi, dacă ar fi bunica, aș întreba-o cum ar fi cutare lucru. Ea a rămas văduvă la 26 de ani când avea un băiat de 6 ani și o fată de 6 săptămâni, când soțul ei, a

ars în 1905 în incendiul din pădurile din Valea Lotrului.

Unchiul Dogaru avea un stil propriu de viață, în care ordinea și datoria erau înainte de toate. A stat pe la noi înainte de a-și face casa. Mereu îmi spunea că dacă să poate să merg la școli cât mai înalte, să-mi construiesc un alt viitor. Vărul meu Constantin era mereu cu cărțile. Deși cioban, nu s-a despărțit de cărțile literare. La fel ca și unchiul meu, îmi spunea că atunci când au venit ai noștri din Ardeal, a fost un învățător care a deschis mintea copiilor pe la 1818 cu același nume ca al meu.

Despre fratele meu Ion îmi aduc bine aminte că lucra la pădure, tăia lemne pentru țară. Pe la noi venea destul de rar. Mai veneau pe la noi Dugulean și Dăianu, care povesteau tot felul de întâmplări de pe la munte, cu urși, lupi, jderi etc. Noi aveam pe atunci o puțină de 500 de litri în care băgam pere, mere și apă adusă de la fântână. Acesta se chema livej, adică cidru. Auzisem tot felul de povești cu urși, lupi, hoți care furau turmele. Îmi aduc aminte că Mitu Porumbel, când eram cu oile pe plai, îmi povestea că în 1916, când a început al Primul Război Mondial pentru România a fost luat prizonier de austrieci și a fost trimis în Albania, să se ocupe de oi. A stat acolo până s-a terminat războiul. Mai pe jos, mai cu trenul, a ajuns la Novaci. Nu pot să uit nici de un cioplitor de piatră care făcea pietre de moară. Se numea Diaconescu și acest om a ținut vreo 20 de ani, din Polovragi până la Crasna, funcționarea morilor și ferecarea lor. De la acest om am învățat să țin dalta și ciocanul ca să cioplesc bolovani și încă multe altele. Pe acești oameni i-am văzut, iar acum totul pare doar un vis. Acum, pe Transalpina trec zeci, sute de mașini care merg la Lotru sau în Ardeal. Pe atunci, Raveca, Dăienița, Gugana, Ghițu, Pătruțoiu, Ilie Gheorghiuțoiu etc. și-ar fi făcut cruce de ceea ce vedem acum. Oamenii aceștia m-au învățat câte ceva din experiența lor. Erau vremuri grele și oamenii învățau unii de la alții cum să le fie bine.

Seara se întunecă și parcă stau de vorbă cu cei care au fost înaintea noastră. Încet-încet se lasă întunericul și cercul care se închide îl văd aievea. Lumea este un fel de foc care se aprinde și se stinge neîncetat.

Ion C. DUȚĂ

DOINĂ

*Foaie tristă de secară
Ne pleacă țara din țară,
Plânge, plânsul o doboară
Că-i vândută în afară.*

*Cei din cap mereu se ceartă
Cum harta din cui s-o-mpartă,
Cât să vândă fiecare
La samsari din lumea mare.*

*Pustii sate cu bătrânii,
Babele, mățe și câinii,
Fără sprijin, fără milă,
Cocoșați, umpluți de silă.*

*Pleacă păduri de pe creste,
Codri au rămas poveste,
Plecat aurul, petrolul,
Vândut tot cu binișorul.*

*Bravi flăcăi, zimbri de țară,
Veniți în grabă de-afară,
Faceți zid de apărare
Contra hoardelor barbare,*

*Care cară, cară, cară
Să nu mai rămână ȚARĂ.
Doamne, ce ani triști trăim,
Frunză-amară de pelin!*

LA NOVACI, REUNIUNE ȘTIINȚIFICĂ MEDICALĂ INTERNAȚIONALĂ

Cristian GRECOIU

Prestigioasă manifestare științifică, cel de-al XII-lea curs: „Actualitatea în stomatologie”, organizat de Uniunea Medicală Balcanică și Asociația stomatologică internațională s-a desfășurat pe parcursul săptămânii ce se încheie la Novaci. Aici, în pitorescul oraș de la poalele Parângului, și-au dat întâlnire între 30 iunie și 7 iulie personalități ale științei și practicii medicale de specialitate din România, Bulgaria, Grecia, Cipru, Turcia și Iugoslavia. Au participat invitați din Franța, Italia și Polonia. Referatele și comunicările susținute au pus cu pregnanță în evidență însemnătatea chirurgiei și tratamentului stomatologic, metodologiile și tehnicile noi în acest deosebit de important domeniu al ocrotirii sănătății. Au prezentat lucrări și au susținut alocuțiuni: prof. P. Firu, directorul cursului și președinte al comitetului de organizare; prof. Bojan Bojanov (Bulgaria), prof. Claude Ferre (Franța), prof. dr. M. Popescu-Buzău, președintele de onoare și secretar general al Uniunii Medicale Balcanice. La reuniune au mai participat: prof. K. Popov (Bulgaria), prof. dr. C. Tognoli (Italia), dr. Ecaterina Raitchinova (Bulgaria), dr. Maria Majcazina (Polonia). Medicina românească a fost reprezentată de acad. Ștefan Milcu, dr. Veronica Manolescu, dr. R. Vătămanu, dr. Lucia Panțir, dr. Olga Sava, prof. V. Popescu, dr. M. Polexe, dr. Anca Stănescu, prof. Gh. Timoșca, dr. Livia Zarnea, dr. S. Badea, dr. D. Stanciu, prof. G. Pambuccian, dr. Victoria Vernescu, dr. Liliana Visoni, dr. Veronica Milicescu, dr. Ileana Angelescu, dr. Constantin Davidescu, directorul Direcției Sanitare Gorj.

Primit cu deosebit interes și unanimă apreciere de către participanți, cuvântul de salut la deschiderea reuniunii a fost rostit de tovarășul Gheorghe Paloș, membru al C.C. al P.C.R., prim-secretar al Comitetului Județean Gorj al P.C.R., președintele Comitetului Executiv al Consiliului Popular Județean. Relevând faptul că această manifestare științifică se înscrie cu succes pe linia materializării inițiativelor promovate de România pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, pentru împlinirea dezideratelor comune de bunăstare și progres, tovarășul Gheorghe Paloș a subliniat că Uniunea Medicală Balcanică și Asociația stomatologică internațională sunt organizații cunoscute prin activitatea profesională de înalt nivel științific, pentru intensa lor activitate politică și contribuția la dezvoltarea colaborării

tuturor medicilor sub deviza: „Sănătate și prietenie”. În continuare, tovarășul Gheorghe Paloș a spus: „Suntem încredințați că organizarea și desfășurarea cursurilor de stomatologie în acest pitoresc colț al țării noastre reflectă prestigiul de care bucură România și medicina românească în lume, prețuirea față de grija permanentă pe care conducerea partidului și statului nostru, personal secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o manifestă pentru continua îmbunătățire a asistenței medicale a populației. Îmi este deosebit de plăcut, a spus vorbitorul, să menționez în fața prestigiosului auditoriu, că Programul Partidului Comunist Român, cartă fundamentală a devenirii noastre socialiste și comuniste, înscrie grandioase obiective principiale și practice, pentru importantul domeniu al sănătății publice. Județul Gorj, care sub toate aspectele vieții economico-sociale reprezintă un simbol al ritmurilor accelerate, proprii socialismului, s-a bucurat și se bucură de o nețărmurită atenție și sprijin din partea conducerii superioare de partid și de stat, ocrotirea sănătății populației înregistrând o dezvoltare permanentă, atât prin creșterea bazei tehnico-materiale a unităților sanitare, cât și prin perfecționarea, în general, a asistenței medicale. Domeniul căreia îi este consacrată prodigioasa manifestare la care participăm, constituie un atestat convingător al acestor adevăruri, ilustrate și prin faptul că în municipiul Târgu-Jiu funcționează un centru stomatologic cu 5 unități de lucru și alte 7 cabinete stomatologice amplasate la policlinici, întreprinderi și școli, în care activitatea se desfășoară în două ture, că în celelalte centre urbane ale județului, precum și în 24 de comune dispunem de aceiași dotare și încadrare.

În încheierea ședinței inaugurale, secretarul general al Uniunii Medicale Balcanice, dr. M. Popescu-Buzău a înmănat tovarășului Gheorghe Paloș Diploma și „Medalia Uniunii Medicale Balcanice”. În cadrul aceleiași reuniuni s-au desfășurat lucrările celui de al II-lea curs de stomatologie infantilă, organizat de Clinica de stomatologie infantilă București cu sprijinul Filialei Gorj a Uniunii Societății de Științe Medicale.

Octavian Ungureanu

(Biblioteca S.J.A.N. Gorj, Gazeta Gorjului, an VIII, Nr. 1.166, din 5 iulie 1975, pag.3)

CÂTEVA PRECIZĂRI PRIVIND BISERICA DE LA GHEBANI

Când am început a strânge materiale despre această lucrare privind bisericile cernăzenilor, novăcenilor și ale pociovaliștenilor nu aveam cunoștință despre vreo bisericuță la Ghebani. Descoperirea în documentele arhivate la sediul instituției de profil din Târgu Jiu a unor informații în acest sens, pentru noi a constituit o surpriză plăcută. După o vreme, întâlnindu-l pe părintele Calotă la Novaci și întrebându-l asupra acestui subiect a confirmat cu maximă siguranță existența acelei biserici la Ghebani.

Cum datele identificate în arhivă despre aceasta nu au fost numeroase, iar alte repere nu păreau a mai fi găsite, am considerat că trebuie să fim mulțumiți cu ceea ce găsisem și cu un minim de detalii, așa cum au rezultat în secțiunile anterioare. Numai că, fără a ne aștepta am dat peste o copie a unei scrisori trimise de către preotul paroh Vasile Tomescu, la 27 ianuarie 1961, păstrată la sediul Parohiei și pusă la dispoziție cu amabilitate de către actualul preot paroh. Deși nu are număr de înregistrare, iar pe aceasta este efectuată mențiunea copie, pentru noi constituie un reper relevant privind unele detalii despre lăcașul de cult al Ghebănarilor și poate și al Poborăștilor de altă dată, aspect asupra căruia probabil vom reveni vreodată cu noi precizări. Vom reda în cele ce urmează textul scris olograf al scrisorii aproape integral.

Istoricul Sfintei Biserici Filială din satul Ghebani

Sfântul locaș de închinăciune cu hramul Sfinților Voievozi «Mihail și Gavril» din satul Ghebani pendinte de comuna Pociovaliștea din punct de vedere administrativ, iar bisericesc, ca filială a Parohiei Hirîșești, din comuna Novaci, este închisă cultului divin public de peste 80 ani, și ajunsă azi în stare de ruină.

Cu o vechime de aproape 200 de ani; fără pisanie, nici anuarele eparhiale, ca cel al Sfintei Episcopii a Rîmnicului-Noului Severin din 1926 ori al Sfintei Mitropolii a Olteniei din 1941 ca și nici alte izvoare bisericești nu pomenesc decât doar în treacăt de numele ei și nimic altceva mai mult. Poate catagrafiile Sfințelor Biserici din fostul județ Gorj, păstrate acum în Argeș, în arhiva Sfintei Episcopii a Rîmnicului-Noului Severin așează la loc convenit istoricul acestei modeste bisericețe. Se crede după izvoare de la om la om, că ar data de pe la anul 1780. Construită din lemn de stejar, cioplit în secure de meșteri iscusiți din sat și împrejurimi; în formă de corabie; învelită la acoperiș cu șită de brad, această sfântă bisericuță este lungă de 10 m. și lată de 3,50 m.

Se află așezată într-o vâlcea împrejmuțată cu salcâmi, în mijlocul naturii, pe albia dreaptă a râului Gilortul Ghebănarilor, între cele două așezări de sate: Ghebani din Vale și Ghebani din Deal. Zidită de iznoavă de nou din temelie, de suflute evlavioase, puține odinioară la număr: 7-8 în total; ea a săturat setea lor religioasă, fiind înzestrată cu toate cele ale cultului divin public.

Din tradiție, se pomeneste aci de ctitori principali: I. Dodoi, I. Șoarec, Nae Pătroi, P. Dima, Leușteneștii, I. Băran, Ioniță Perpelea, I. Catrina, I. Deaconescu; iar ca personal clerical deservant sunt preotul .. Cernăzeanu, fost pe vremea aceea protoiereu peste sfintele biserici din aceste părți; preotul Ion Bălțatu (SEMNUL CRUCII 1900); preotul I. Chirionescu († 1921), preotul F. Comănescu († 1924), preotul N. Constantinescu († 1930); iar cantori bisericești practicanți: I. Dodoi din Ghebani și Gh. Mohora din Hirîșești; D. Cuțuliga († 1950) și Șt. Deaconescu († 1960) din Novaci; iar cu școală specială: P. Caragel († 1957) și Al. Gh. Roibu din Novaci († 1960). (Conform unei alte mențiuni din Cimitirul satului

Pociovaliștea, părintele Constantinescu a decedat câțiva ani mai târziu n.a)

Parte din aceștia au văzut aci toate sfintele și dumnezeieștile slujbe religioase, iar alții girau numai trebile bisericești ale credincioșilor Ghebănari, fiind titulari la Hirîșești, Novaci ori Pociovaliștea. În vremea mai de pe urmă, ajungând în stare de neputință de bătrânețe, urmașii foștilor ctitori nu au mai dat nici un sprijin de existență prin vreun fel de reparații acestei sfinte bisericețe. ... Învelitura de șită de brad de la acoperiș a căzut pradă vântului; pictura și tencuielile interioare și exterioare, din cauza apei de ploaie și gerului s-au deteriorat; iar lemnul construcției a fost ros de carii și redat putrefacției. Odoarele sacre, în stare inutilizabilă, căci mobilierul nu s-a mai păstrat, au fost transportate la Parohia Hirîșești. Dintele nemilos al vremii a săpat la temelie acesteia, făcând una cu molozul parte din materialul corpului de stejar. Unele sfinte icoane, poate cele aduse aici de la sfântul schit de călugări din plaiul Custura, au fost ridicate și duse la București, pentru valoarea lor artistică, de către defunctul Duca Gh. Ioan, care a vizitat-o cândva, iar sfântul Pestal? servește la slujbă dumnezeiască și azi în sfânta Biserică Parohială a Tomenilor, din comuna Pociovaliștea.

Mai mult material lemnos de la această sfântă Biserică, ca și lespezile de piatră din pardoseală au fost luate de diferiți pentru gospodării proprii individuale, ori așezate, punte pentru călători, peste râul ce și șerpuiește în apropiere unduirile apelor sale la vale; mai cu seamă atunci când furios iese afară peste matcă. Ne mai simțindu-se nevoia prezenței ei, și ne mai prezentând nici o valoare din vreun punct de vedere, enoriașii respectivi, cu vremea: 26 familii și 125 suflete azi, s-au adresat în cele religioase bisericești Parohiei Hirîșești, și astfel ea și-a dat duhul, intrând în veșnicia nepărtinitoare a istoriei. Sfaturile Populare Comunale din Novaci și Pociovaliștea: primul pentru construcția Școlii Elementare din Hirîșești; și al doilea, pentru Cămin Cultural la Pociovaliștea, au rîvnit în a avea materialul existent din acest sfânt locaș: 47 bucăți diferit de stejar; dar dup-o atență cercetare, s-a constatat că nu îndeplinește condițiile convenite pentru a mai supraviețui în noile așezăminte obștești.

În prezent, consiliul a propus și Adunarea generală parohială Hirîșești a aprobat ca materialul ce se mai află la fața locului, să fie demolat, transportat și folosit ca grinzișoare la dușumeaua ce trebuie așternută la parohială, potrivit devizului și cu prealabilă aprobare și respectare a dispozițiilor superioare bisericești în vigoare.

27. 01. 1961

Preot paroh, V. I. Tomescu

Date fiind cele expuse, avem a-i mulțumi părintelui Tomescu pentru că ne-a lăsat fie și câteva repere despre Biserica Sf. Voievozi de la Ghebani. Totodată au fost indicate și datele încetării din viață ale personalului bisericesc, unele dintre acestea foarte exacte, altele cu o marjă poate de vreun an sau doi, însă trimiterea chiar și sub titlu de probabilitate la Schitul Custura ne bucură și mai tare și poate vreodată găsi-vom noi novăcenii și vreo însemnare autentică și explicită despre funcționarea acestuia, ca de fapt și despre Dumbrăvița dinspre albia de sus a Gilortului, partea de răsărit.

Într-adevăr anul 1961 este ultimul pentru bisericuță, fiindcă Arhiepiscopia Craiovei expediază adresa 1891 pe acel an și confirmă demolarea, a ceea ce mai era din fostul locaș de cult, inclusiv posibilitatea utilizării resturilor rezultate la consolidarea bisericii parohiale. (Dosar de documente aflat la Parohia Hirîșești, nepaginat).

Adelin UNGUREANU
Manuela UNGUREANU

(Viața bisericească de odinioară la izvoarele Gilortului-Editura pim, Iași, 2016)

ELENA BERBECEL

La sfârșit de iunie 2023, a plecat la Ceruri cea care a fost Elena Berbecel, mama lui Gheorghe Berbecel, autorul cărții „Fântâna din Râscruci”, în care, de fapt, înserează amintirile mamei sale depănate pe o bandă de casetofon. Sunt amintiri din timpul vieții, amintiri care i-au marcat întreaga existență, de la anii de copilărie, petrecută în vremuri grele, alături de părinți, căsătorie, nașterea celor trei copii, Ana, Gheorghe și

Câte cântece de jele nu a compus și cântat. Ca și pe cel compus și cântat la înmormântarea lui Nelu Cosor (Gheorghitoiu) și lui Aurică al lui Piluță, plecați împreună de lângă fântâna din Râscruci la Biserica din Plăieț unde-și dorm somnul de veci.

Am să las însă pe fiul său, Gheorghe, să povestească despre viața mamei sale din perioada când bătrânețea devenise tot mai grea:

„Ce rău este să nu poată omul merge! Dacă Lenuța ar putea, n-ar vrea să facă altceva decât să meargă până-n grădină, să o-ngrijească, să privească munții care n-au îmbătrânit odată cu ea, să se ducă duminica până-n piață să se întâlnească cu lumea, să treacă pe la biserică și să se ducă pe la copii și pe la nepoți. I-ar plăcea să-i vadă și să se bucure că-s sănătoși, au tot ce le trebuie și se înțeleg bine cu familiile lor.

Dar nu poate să meargă și tot ce poate face este să aștepte ca Domnul să-și împlinească planul pe care-l are cu ea. Viața ei este în fiecare zi la fel, pentru ea zilele sunt ca frunzele unui copac atunci când vine toamna.

„Pe fața pământului,
E porunca Domnului,
Să se nască și să crească
Și apoi să putrezească,
Omu-n lume-i trecător,
Pe pământ doar călător,
Ca așa este lumea,
Să nu poți trăi cât ea.
Când vine-un copil pe lume,
La părinți le pare bine,
Dar nu știe nimenea,
De-i soartă bună ori rea.
Am fost patru noi de toți,
Două fete, doi băieți,
Dar toți frații la un loc,
N-am avut pic de noroc,
Căci mama ne-a decedat,
Patru copii a lăsat,
Patru copii fără milă,
Să-i crească mamă străină.
Eu doar patru ani aveam,
Ce-i pe lume nu știam,
Nu știam ce-i durerea

Și lipsa de mama mea.
Săraca biata mămică,
A fost tare necăjită,
Și-a tras pâinea de la gură,
Ca să ne țină-mpreună.
Am rămas cu taticu,
Ce să facă săracu,
Și toți patru mititei,
Cum să plece dintre ei.
.....
Băiatul meu plec din lume,
Cu foc că ești departe de mine,
Că-i greu prin străini plecat
Și departe de-al tău sat.
De sat și de casa ta,
Că rămâne singurea,
Rămâne ușa-ncuiată
Și lacătul pus pe poartă.
Pe nepot să-l ocrotești,
De socri să te-ngrijești,
Surorile chiar de-ar vrea,

Raveca, de realizarea cărora s-a preocupat îndeaproape, moartea soțului, problemele de sănătate, dorul după fiul Gheorghe, stabilit în îndepărtata Americă, dar și despre clipele fericite trăite alături de cei trei copii, de ginerii Gheorghe și Pantelimon, de fosta doctoriță plecată și ea la Ceruri, căreia i-a fost dedicată cartea „Sărut mâna, doamnă doctor”, autor același Gheorghe Berbecel, soțul dânssei, despre oamenii dimprejurul fântâniei din Râscruci de unde privea deseori spre spinarea Mohorului. Viața a dus-o și în America, la fiul său; o femeie simplă, o experiență de neuitat. Nu am să scriu mai mult despre carte, s-au spus lucruri frumoase la lansarea ei care a avut loc pe 2 mai 2016 la Casa de Cultură Novaci.

Elena Berbecel, o femeie simplă, dar o femeie cu calități literar-artistice de mare valoare. Cartea „Fântâna din Râscruci” este în fapt o poveste înșirată de dânsa, nefiind

necesare prea multe modificări. Apoi, Elena Berbecel avea calități poetice deosebite. Câte cântece de jele nu a scris în viața sa, pe care le-a cântat la căpătâiul morților, fiind o bocitoare vestită, împreună cu Leana lui Monică Todea, Leana Codreanu, Marioara Pirtea.

Totuși, nu pot trece peste episodul povestit în carte referitor la moartea ciobanului Dumitru în Muntinu, când Lenuța Berbecel l-a rugat pe preotul adus de Piluțoiu să o lase să-l jeluiască cu un cântec de înmormântare pe care i-l făcuse lui Dumitru care fusese pentru ea ca un frate mai mic.

Știe fiecare sărbătoare din calendar și o respectă cu sfințenie, iar din șase-n șase săptămâni îl roagă pe părintele de la biserică să vină să o-mpărtășească, pentru că vrea să fie orcând gata.

Și-a pus în lada veche în care a avut zestrea de mireasă, hainele frumos împachetate cu care vrea să fie îmbrăcată, atunci când o fi să fie. Și pentru că astăzi nu mai e nimeni care să facă un cântec de înmormântare, a luat ea un creion și o bucată de hârtie pe care și-a scris cântecul vieții ei, pe care ar vrea să-l citească preotul”.

Și cum planul pe care l-a avut Domnul cu ea s-a împlinit pe 30 iunie, părintele Coconețu Ion, i-a împlinit vrerea și la înmormântare i-a citit cântecul compus chiar de Lenuța Berbecel:

Tot nu te pot ajuta.
Eu plec acum mulțumită,
C-am fost destul de-ngrijită,
Chiar dacă cu min-n-ai stat,
Telefon zilnic mi-ai dat.
M-ai dus și prin Canada,
Ca să văd și eu lumea,
Astăzi când te părăsesc,
Eu din suflet te iubesc.
Iar de voi ginerii mei,
Mă ietați mamă și voi,
Dacă eu v-am supărat,
Poate sama nu mi-am dat.
Voi fetele cele bune,
Astăzi plec mamă din lume,
Aveți grijă de soții
Și de scumpii voștri copii.
Că mă duc la mămica
Și la surioara mea,
La noră, frate și soț,
Astăzi mă despart de toți.
Fetelor nu mă uitați,
Pe la crucea mea să dați

Și să vă gândiți la mine,
Cât am chinuit pe lume.
Dacă nu sunteți departe,
Lăsați totul la o parte
Și veniți la sărbători,
Să-mi aprindeți lumânări,
Că și eu cât am trăit,
Mereu la voi m-am gândit
Și să știți că în mormânt,
Stă ceva ce-ați avut scump.
Nu mai plângeți în zadar,
Că trec al lumii hotar,
Mormântul rece m-așteaptă,
De nu mai vin niciodată,
Iar în ultimul minut,
Pe voi toți eu vă sărut
Și nemiavând putere,
Eu vă spun La revedere!”

ODIHNĂ VEȘNICĂ!

Constantin DÂRVĂREANU

OneLife Rally - pe Transalpina și la Novaci

100 vehicule din 35 state ale lumii, dintre cele mai valoroase și scumpe, au venit în ziua de 30 iunie de la Sibiu pe Transalpina, cu oprire la Râncă și Novaci.

OneLife Rally este un eveniment foarte important la nivel european. Iubitorii de mașini foarte scumpe au trecut și prin România în scop caritabil, sumele obținute fiind donate către organizații de caritate.

Traseul din România a cuprins, spre bucuria noastră și Transalpina, Râncă și Novaci. Traseul stabilit de către organizatori a fost ales în așa fel încât supermașinile să străbată cele mai frumoase locuri din Europa.

La Novaci, mașinile au oprit în fața Primăriei timp de cca o oră, spre deliciul spectatorilor, după care s-au îndreptat spre București. Evenimentul s-a bucurat de prezența multor novăceni, între care și mulți copii care s-au fotografiat lângă supermașinile și piloții acestora, mașini scumpe, bolizi de lux, de sute de mii de euro: Ferrari, Lamborghini Audi, Mercedes BMW, McLaren, Bentley, Porsche, Aston Martin.

A fost o mare bucurie pentru novăceni și onoare pentru orașul nostru să facă parte dintr-un asemenea eveniment de nivel european.

Constantin DĂRVĂREANU

Ion FLOREA

NU MAI E PĂDUREA

Nu mai e pădurea mea unde odată mă simțeam liber și domn; astăzi mă simt ca un vânt care nu-și mai aduce aminte de nimic. Pe crucea din vârful bradului flutură un doliu. Dincolo de pasul căprioarei spaima năvălește ca o alarmă a morții. Degetelor mele le este dor de coaja rășinoasă a bradului, de roua care încă n-a căzut din spicul cedinilor. De țapinul care încă n-a scăpat de încleștarea trunchiului în care l-am înfipt cândva. Dar nu mai aflu nimic din toate acestea.

-Ca un vagabond mă plimb cu mâinile în buzunare. În ele e la fel de pustiu cum este și în munți de brazii. Numai soarele e același. La fel de cald, la fel impasibil în fața ceții.

Poate numai el mai simte ce simt eu în fața munților din care au dispărut haiducii, iar după aceea au dispărut brazii.

-Aș umple buzunarele cu bunăvoința lui, dar civilizația în care ne lăfăim n-a născocit încă buzunare pentru asemenea mărgăritare.

-Nu-mi rămâne decât să-mi frec ochii de cioatele care plâng cu rășini atunci când el, marele domn, soarele le încălzește. Dacă stai mai aproape de ele auzi geamătul rădăcinilor. Singurele care mai acordă credit speranței. Le doare și pe ele munca seculară mutilată în zece minute de lama unui fereștrău mecanic, dar în jurul părintelui dărâmat ele împing cu capul spre ferestrele luminii urmașii care vor mângâia rănile taților și bunicilor lor.

Între amurg și răsărit, un pădurar suieră din degete. Amurgul este al meu, răsăritul al său.

Căinele ciobanului

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

Era pe la începutul Secolului al XX-lea, când s-a întâmplat povestea cu căinele ciobanului. Așa cum era obiceiul la ciobani, aceștia aveau câteva zile libere, pentru a merge la o înmormântare, la o petrecere sau de Sf. Ilie. Ciobanul de atunci avea o zi liberă să meargă la Polovragi de Sf. Ilie, unde se întâlnea cu iubita lui. Din vorbă în vorbă se înțelegeau că toamna va fi o nuntă mare.

Întors la oi, după vreo 2 zile s-a trezit într-o noapte cu trei vlăjgani, care i-au spus că dacă o ia pe Maria, nu mai are mult de trăit. Ciobanul a spus că fără Maria nu va putea trăi. S-a dat o luptă ca în povești, iar ciobanul a fost străpuns în inimă cu un iatagan. Cel care a văzut crima a plecat departe de țară. Doar un câine a lătrat și i-a petrecut pe hoți până departe. Ciobanul mai avea un tovarăș, pe care îl învoise să facă fânul cu ai lui în sat.

Păstorii de prin Cărbunele și Muntinu au văzut de dimineață că oile stăteau în jurul colibe și s-au gândit că stăpânul lor este bolnav. Totuși, un câine lătra mereu, dar cei de la munte nu și-au dat seama. A doua zi, dis de dimineață, oile erau tot în jurul colibe, iar câinele lătra încontinuu. Pe la prânz, un cioban din Muntinu a spus că a văzut o flăcără verde noaptea deasupra colibe, și că acesta era sufletul. A mers până la Bălescu și l-a găsit pe cioban mort.

Întors la stână a trimis în sat pe o persoană care să anunțe autoritățile din sat. Acestea au venit și au încheiat un proces-verbal, dar nimeni nu știa ce s-a întâmplat. Era doar căinele ciobanului care văzuse scena.

Pe atunci mortul se aducea cu doi cai, unul în față și unul în spate. Nu erau drumuri pe care să se meargă cu căruța, ci doar cu caii. Așa a fost adus și ciobanul de care povestesc. Căinele a venit și el după stăpânul lui, ceea ce nu se mai văzuse până atunci. Maria, fata cu care Ion voia să se însoare, când a văzut aceasta, a leșinat. Cortegiul funerar s-a dus la casa lui și câinele se ținea după el. După 3 zile ciobanul a fost dus la cimitir. S-a strâns lume multă, iar fata spunea că nu poate trăi fără el. Au înviat-o cu apă când a fost să-l bage în mormânt. Căinele, nemâncat de 5 zile, privea scena. Maria, văzând căinele, s-a dus la el și amândoi au trecut peste pragurile sorții.

Anii au trecut și fata a rămas nemăritată, iar câinele a murit de bătrânețe. După vreo 15 ani, poliția a descoperit pe unul dintre făptașii care îl omorâseră pe ciobanul din Bălescu. Acesta mai omorâse încă vreo doi oameni, tot pentru a le fura turmele, iar jafurile lor făceau părul măciucă. Până la urmă adevărul a fost spus: cel care s-a dus peste cioban o voia pe Maria. Văzând ce a făcut, criminalul a plecat în țări străine. Ceilalți doi au murit într-o încăierare la o altă petrecere, pentru că erau prea violenți. Cel care a plecat în străinătate a revenit în țară după vreo 15 ani și a fost condamnat la detenție pe viață. A fost o mare satisfacție, dar ce s-a întâmplat cu cei care au rămas? Fata nu s-a măritat, câinele a murit, iar lumea a constatat că moartea ciobanului din Bălescu a fost pedepsită. Prea puțin pentru atâta suferință!

Ion C. DUȚĂ

Trei lucruri...

Trei lucruri nu mai putem repara sau lua înapoi:

Cuvântul spus

Timpul pierdut

Șansa pierdută pentru ceva ce putea fi făcut o singură dată.

Despre cuvântul spus o femeie, la spovedanie, spune că mai bârfește pe aproapele.

Preotul îi dă canon să meargă în târg să cumpere o găină, să o taie și să-i jumulească penele una câte una până ajunge acasă. Femeia se supune

canonului și zice că e prea ușoară pedeapsa.

Da?-zice preotul- Atunci du-te și adună toate penele și pune-le lângă găină!

Păi nu pot că le-a luat vântul.

Vezi?- zice părintele- Așa e și cu vorbele: odată scoase din gură nu le mai poți prinde și aduce înapoi. Ele rămân în lume să-și facă misiunea pe care le-ai dat-o: rănile pe care le-au produs nu se vindecă niciodată.

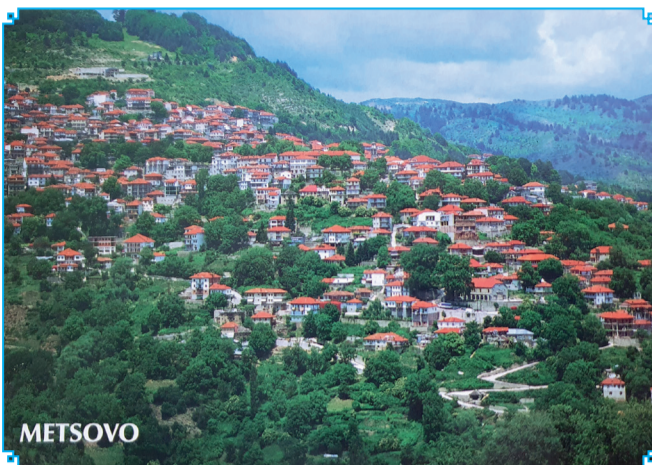
Lada cu amintiri...

METSOVO – LOCUL DIN EUROPA UNDE APROAPE TOȚI LOCUTORII ÎNTELEG LIMBA ROMÂNĂ

Către sfârșitul lunii august 2006, venind dinspre Reggio Calabria, din vârful Cizmei, am avut fericita ocazie să vizitez, împreună cu componenții fostului Ansamblu Folcloric „Nedeia”, ansamblu care a dus faima Novaciului aproape în toată Europa și cu membrii Ansamblului „Cheile Oltețului” din Polovragi, o așezare de aromâni, Metsovo, situată în nord-vestul Greciei, în Munții Pindului, la o altitudine de 1.200. Așa aveam să aflăm că există un loc în Europa unde aproape toți locuitorii înțeleg limba română.

Izvoarele bizantine, sârbești sau otomane îi atestă pe aromâni sub numele de vlahi, vlasi, aromâni, macedoneni, armâni, rrămâni etc. Limba maternă a aromânilor este limba aromână, o limbă din grupul limbilor romanice.

Metsovo este o localitate pitorească din regiunea Epir, aproape de granița cu Albania, semănând cu un amfiteatru, unde se îmbină tradiționalul cu frumusețea peisajului montan înconjurător, cu mulți localnici îmbrăcați în haine tradiționale. Aici, aproape la fiecare

pas auzi cuvinte din graiul românesc. Metsovo este unul dintre cele mai frumoase sate montane din Grecia, situat pe șoseaua ce leagă Ioanina de Trikala, la vreo 57 km de Ioanina, un centru pastoral și fructifer prosper, dar și unul dintre cele mai importante centre culturale ale

aromânilor. Populația este constituită în marea majoritate din vlahi care nu și-au uitat limba, tradițiile, obârșia.

Astăzi, Metsovo este o localitate cu un imens potențial turistic, o oază de românitățe, de vlahi și aromâni, vizitată de mii de turiști. O așezare foarte interesantă și frumoasă, cu străzi în pantă și foarte înguste, cu casele parcă agățate pe versanți, respectând arhitectura locală, cu gospodăriile bine îngrijite, cu zidărie din piatră și lemnărie lucrată cu mare meșteșug.

În centrul localității se află o piață plină cu magazine unde se vinde artizanat local, vin și brânzeturi vlahești, „de cășărie”, magazine cu suveniruri, obiecte din lemn, ceramică, aur, argint, sticlă, miere, dulceturi specifice locului, cașcaval, fiecare purtând inscripții cu Metsovo.

Multe dintre cuvintele folosite de localnici arată o apropiere între cele două populații. Se salută cu „Ce faci?”, se răspunde cu „ghini”, adică bine. Te consideră „Oaspe”, adică „prieten”.

Constantin DĂRVĂREANU

Lucia Silvia PODEANU

TRANDAFIRII TE PRIVESC

Aș fi fericit să știu
că și tu vezi fluturi albaștri,
Desenând roadele de zbor
peste auriul lanului,
cu horbota purpurie de mac.

Mi te închipui zâmbind
de zborul urcat-coborât
al puiului de lăstun,
Însoțit de cel drept-repezit
al mamei lăstun.

E cald și e vară,
Umerii ți-s rotunzi,
Și-n balansoarul de afară
Ai ațipit zâmbind...

Trandafirii te privesc!

TU EȘTI

Tu ești lumina
dintr-o stea,
Pe care-o vrea
inima mea.
Și pentru că n-o
poate avea,
Se va urca-ntr-o zi
la ea.
Stele în cer
vor străluci
Când inima cu
steaua se va întâlni
Și vor cânta și
vor trăi acolo sus
Poveste cum puține îs.

Tu vei rămâne aici
mereu
Lumină sufletului meu.

RUGĂCIUNE

Popor asuprit de milenii
Degeaba-ngenunchi iar și iar,
Doar munții stau veșnic de veghe
Și-s triști ca și plânsul amar.

Trec hoarde barbare pe-aceia
Vor tot ce e bun de luat
Dar cei care sunt azi stăpâni
Ne vor un popor exilat.

Ajută-le, Doamne, să fie
Ușori ca și pleava în vânt
Și lasă străbuna moșie
Copiilor noștri cei buni!

Ion FLOREA

INSOMNIE

M-a trezit din vise Luna
Răsărită peste brazii
Ca o apă de vâneată
Răsărită-n plin obraz.

Am simțit sub mine glia
Respirând în germinare,
Mi-am dus fluierul la gură
Și-am cântat-o cu ardoare.

Oare-i dus departe cântul?
Îl respiră omenirea?
Dacă-ar fi, acum aș scrie:
Mi-e deplină ferricirea...

ODĂ

Fată blondă și suavă
Ca un crin stropit de apă
Raze sfinte curg din slavă
Gâdilându-te sub pleoapă.

Copleșită te întinzi
Și suspini așa, cu jale,

Eu cu ochii suferinzi
Sorb aroma cârnii tale.

Sărutarea îți primesc
Ca pe-un mir de zile mari
Uitând cântecul ceresc
Când m-atingi cu sâni tari.

Mișcă vântul, beat de slavă,
larba umedă și creată,
Fată blondă și suavă
De-am trăi așa, o viață!

Eufimia DUMITRESCU

GÂNDURI

Am scris pe note gândurile mele,
Vioara le-a cântat pe struna ei,
Am strâns din cer buchete mici de stele
Și din parfumul florilor de tei.

Am pus în versuri, ritm de poezie
Și-am risipit emoția din glas,
Le-am scris cu drag pe toate, pe hârtie,
Dar vechiul dor, în minte mi-a rămas!

Pe el, nu-l pot destăinui vreodată
Cuprinde tot ce inima a strâns,
E un poem, pe care altădată,
Cât l-am trăit, adeseori l-am plâns.

Acum, se scurge vremea-n anotimpuri
Și viața își urmează calea ei,
Mai rătăcim adeseori pe câmpuri,
Pe unde zboară zeci de porumbei,

Dar ne întorcem cu gânduri răzlețe
Și-am vrea să le-adunăm într-un buchet
Ca să mai stea pe loc o tinerete,
Care se duce de la noi, încet, încet!

Ion C. DUȚĂ

UNDE EȘTI IUBIRE

Unde ești iubire-lege de-nceput?
Cu amăgiri deșarte
Omul te-a pierdut.
Acum te caută unii
Însă sunt puțini
Și-aceia-ntr-o dânsii
Se poartă străini.
Plânge-va Pământul
Plânge-vor izvoare
Omul crunt va plânge
Cu lacrimi amare.

PASTILE DE PLÂNS

Nu ne mai da
Domnule doctor, pastile de plâns
Că plângem și fără ele!
Ne plângem copiii că pleacă,
Ne plângem satele rămase pustii,
Ne plângem casele-n ruină
Că pe ele cântă bufnițe
Și-n ele dansează stihii.
Ne plângem viața
Că e împinsă în horă
În prăpastia nefericirii.
Și vă plângem și pe dumneavoastră,
Domnule doctor,
Că nu mai aveți
Leacuri de-alint
Doar pastile de plâns!

MI-AȘ DORI LUNA

Mi-aș dori luna,
Dar e sus.
Doresc boi la car,
Dar boii nu-s.
Aș vrea să-not pe apă-n sus,
Dar apa-i iute
Și m-am dus.

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef

Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: **RODICA TEIȘI**